



**Republica Moldova**

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

**DECIZIE**

**DE INADMISIBILITATE**

*a sesizării nr. 81g/2020*

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi  
din articolele 353 alin. (1) și 370 din Codul civil  
(în redacția de până la data de 1 martie 2019)

*(stabilirea cotelor-părți din bunul imobil aflat în  
proprietatea comună în devălmășie)*

CHIȘINĂU

23 iulie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,  
dlui Eduard ABABEI,  
dlui Nicolae ROȘCA,  
dlui Serghei ȚURCAN,  
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,  
cu participarea nei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 27 mai 2020,  
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,  
Având în vedere actele și lucrările dosarului,  
Deliberând pe 23 iulie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

## ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a cuvântului „împărțirea” din articolele 353 alin. (1) și 370 din Codul civil în redacția de până la data de 1 martie 2019, ridicată de dl avocat Petru Bălănel, în interesele nei Liuba Olaru, în dosarul nr. 2-28/2020 (2-45/2019, 2-609/2018), pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul Călărași.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Elena Bolocan de la Judecătoria Strășeni, sediul Călărași, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

### A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, se află cererea de chemare în judecată depusă de către „Victoriabank” S.A. referitoare la determinarea cotelor-părți ale coproprietarilor Dumitru Mihai Stratan, Dumitru Dumitru Stratan, Valentina Stratan și Liuba Olaru din bunul imobil aflat în proprietatea comună în devălmășie situat în orașul Călărași.

4. Pe 18 mai 2020, în procesul examinării cauzei, dl avocat Petru Bălănel a ridicat, în interesele nei Liuba Olaru, excepția de neconstituționalitate a cuvântului „împărțirea” din articolele 353 alin. (1) și 370 din Codul civil, în redacția de până la data de 1 martie 2019.

5. Prin încheierea din aceeași dată, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

### Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

### Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

### Articolul 23

#### Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

### Articolul 46

#### Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”.

7. Prevederile relevante ale Codului civil, adoptat prin Legea nr. 1107 din 6 iunie 2002, sunt următoarele:

### Articolul 353

#### Urmărirea cotei-părți din bunurile proprietate comună pe cote-părți

„(1) Creditorii unui coproprietar pot urmări cota-parte ideală a acestuia din bunurile proprietate comună pe cote-părți sau pot cere instanței de judecată **împărțirea** bunului, caz în care urmărirea se face asupra părții din bun sau, după caz, asupra sumei de bani convenite debitorului.

(2) În cazul vânzării silite a unei cote-părți, executorul judecătoresc va notifica pe ceilalți coproprietari cu cel puțin 10 zile înainte de data vânzării. La preț egal, coproprietarii vor avea dreptul de preemțiune la adjudecarea cotei-părți.

(3) Creditorii care au un drept de garanție asupra bunului proprietate comună pe cote-părți ori cei a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia au dreptul să urmărească silit bunul comun ori sumele rezultate din împărțire.

(4) Actele de suspendare a împărțirii pot fi opuse creditorilor dacă sunt autentificate sau, după caz, sunt îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege.

(5) Creditorii personali ai unui coproprietar pot, de asemenea, să intervină pe cheltuiiala lor la împărțirea cerută de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot însă ataca o împărțire săvârșită, decât în cazul când aceasta a avut loc în lipsa lor, fără a se ține seama de opoziția pe care au făcut-o și în cazul când împărțirea este simulată ori se efectuează astfel încât creditorii nu pot face opoziție.

(6) Dispozițiile alin.(5) sunt aplicabile și în cazul creditorilor care au drept de garanție asupra bunului proprietate comună pe cote-părți ori al celor a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea bunului.

*(Articolul 353 în redacția de până la data de 1 martie 2019)*

### Articolul 370

#### Împărțirea bunului proprietate comună în devălmășie

„**Împărțirea** bunului proprietate comună în devălmășie între coproprietarii devălmași se va face proporțional aportului fiecăruia la dobândirea bunului. Până la proba contrară, aportul coproprietarilor devălmași este prezumat a fi egal.”

*(Articolul 370 în redacția de până la data de 1 martie 2019)*

## ÎN DREPT

### A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că prevederile contestate din articolele 353 alin. (1) și 370 din Codul civil sunt contrare articolelor 20, 23 și 46 din Constituție.

9. Autorul susține faptul că, în acest caz, se urmărește stabilirea cotelor-părți dintr-un bun imobil aflat în proprietate comună în devălmășie. Totodată, autorul susține că, potrivit prevederilor articolului 345 alin. (1) din Codul civil, proprietatea comună se caracterizează prin delimitarea cotei fiecărui proprietar (proprietatea pe cote-părți) sau prin lipsa delimitării cotelor-părți (proprietatea în devălmășie), iar alin. (3) prevede că coproprietarii devălmași pot atribui bunurilor comune regimul proprietății comune pe cote-părți. Autorul excepției susține că articolele 353 alin. (1) și 370 din Codul civil operează cu noțiunea de împărțire a bunului. Prin urmare, apare o incertitudine în legătură cu prevederile contestate, pentru că nu este clară procedura aplicabilă pentru determinarea cotelor-părți din bunul aflat în regim de devălmășie.

10. Astfel, autorul consideră că nu este clar cum ar avea loc împărțirea bunului pe cote-părți aflat în proprietate comună în devălmășie: prin partajul în natură al proprietății comune pe cote-părți sau prin delimitarea cotei-părți din bunul imobil ca urmare a stabilirii proprietății comune în devălmășie a regimului pe cote-părți. În viziunea autorului excepției, acest fapt ar conduce la încălcarea accesului liber la justiție.

### B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului civil, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Petru Bălănel, în interesele dnei Liuba Olaru, în dosarul nr. 2-28/2020 (2-45/2019, 2-609/2018), pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul Călărași. Astfel, excepția este formulată de un subiect abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie cuvântul „împărțirea” din articolele 353 alin. (1) și 370 din Codul civil. Prevederile articolului 353 din Codul civil reglementează situația urmăririi cotei-părți din bunurile proprietate comună pe cote-părți.

Dispozițiile articolului 370 din Codul civil se referă la situația împărțirii bunului proprietate comună în devălmășie.

15. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată de instanța de judecată, deoarece aceasta examinează o cerere depusă de către „Victoriabank” S.A. referitoare la stabilirea cotelor-părți pentru coproprietarii unui bun imobil aflat în proprietate comună în devălmășie.

16. Curtea observă că prevederile contestate sub aspectul invocat de autorul excepției nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă din fața instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27).

18. Autorul excepției a pretins că prevederile contestate ar încălca articolele 20, 23 și 46 din Constituție.

19. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 20 din Constituție, Curtea menționează că acest articol nu este incident, deoarece prevederile contestate din articolele 353 alin. (1) și 370 din Codul civil nu restricționează formularea unei plângeri în fața unei instanțe. De asemenea, Curtea notează că prevederile contestate nu aduc atingere accesului liber la justiție, pentru că nu înlătură posibilitatea de a beneficia de drepturile și de garanțiile procesuale instituite prin lege.

20. Cu privire la incidența articolelor 1 și 23 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicare de sine stătătoare, ci numai în coroborare cu un drept fundamental, care trebuie să fie aplicabil (a se vedea HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 25; DCC nr. 16 din 10 februarie 2020, § 17; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18).

21. Deși autorul sesizării a invocat faptul că dispozițiile contestate ar încălca articolul 46 din Constituție, excepția de neconstituționalitate nu conține argumente privind relevanța și pertinența acestei norme constituționale în prezenta cauză. Nu a fost motivată pretinsa neconformitate a dispozițiilor criticate cu prevederile constituționale invocate și nici nu s-a demonstrat raportul contradictoriu dintre ele. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 19; DCC nr. 30 din 29 martie 2018, § 22; DCC nr. 102 din 3 octombrie 2019, § 17; DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 23; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 20; DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 31; DCC nr. 65 din 15 iunie 2020, § 29 ).

22. Totodată, Curtea observă că autorul excepției ridică o problemă de interpretare și de aplicare a legii civile. În acest sens, autorul excepției se întreabă care dintre modalitățile de partajare a proprietății comune se va aplica de instanța de judecată la soluționarea litigiului: prin partajarea în natură a proprietății comune în regim pe cote-părți sau prin delimitarea bunului și stabilirea proprietății comune în devălmășie a regimului pe cote-

părți. În acest context, Curtea reține că problema de interpretare și de aplicare a legii nu ține de competența Curții Constituționale. Această competență le revine instanțelor de judecată. De asemenea, Curtea Europeană, în jurisprudența sa, a subliniat că rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50 și §51).

23. Prin urmare, deoarece autorul excepției de neconstituționalitate ridică o problemă de interpretare și de aplicare a prevederilor legale contestate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond (a se vedea DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 22; DCC nr. 131 din 5 decembrie 2019, § 32; DCC nr. 55 din 2 iunie 2020, § 21).

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

### **DECIDE:**

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a cuvântului „împărțirea” din articolele 353 alin. (1) și 370 din Codul civil în redacția de până la data de 1 martie 2019, ridicată de dl avocat Petru Bălănel, în interesele dnei Liuba Olaru, în dosarul nr. 2-28/2020 (2-45/2019, 2-609/2018), pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul Călărași.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**Președinte**

**Domnica Manole**

*Chișinău, 23 iulie 2020  
DCC nr. 91  
Dosarul nr. 81g/2020*